

**Ilmiy amaliy
jurnal
№ 3 (5)
2026**

**YANGI
O'ZBEKISTON
IQTISODIYOTI**

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI
O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI**

YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI

**Farg‘ona davlat universiteti uchun
MAXSUS SON**

3

ISBN 978-9943-5256-3-4

Toshkent – 2026

MUNDARIJA

Abduvoxidov A.A. Moliyaviy bilim va ko‘nikmalarning iqtisodiy mazmuni hamda nazariy tamoyillari.	7
Olimova N.X. Qayta tiklanadigan energiya manbalaridan samarali foydalanishni rivojlantirish strategiyalari.	11
Эргашев А.Х. Исследование текущих тенденций и ограничений инвестиционной активности предприятий в стране.....	15
Yulchiyev A.O. Turistik destinatsiya tabiati va rivojlanish omillari: taklif va talabga asoslangan yondashuvlar.....	19
Mirzayev A.T., Ne‘matova D.A. Sanoatning bazaviy tarmoqlarini rivojlantirish mexanizmlarini takomillashtirish.....	23
Karimov Sh.X. Turizm faoliyatini boshqarish jarayoniga hududiy salohiyatning ta‘sirini baholash.....	30
O‘rinboyev D.B. Qurilish materiallari sanoati korxonalarida inqirozning shakllanish bosqichlari va diagnostik ko‘rsatkichlari tahlili.....	34
Goziyev M.Sh., Bahodirova M.R. Digital transformation of corporate governance in developing economies (case of Uzbekistan).....	44
Israilova M.V. Sanatoriya-kurort sohasida mulkchilik munosabatlarini transformatsiyalashning ayrim masalalari.....	48
Turg‘unov M.M. Milliy iqtisodiyotda oziq-ovqat sanoati rivojlanishining tarmoq xususiyatlari.....	53
Raximova K.N. Raqamli iqtisodiyot sharoitida axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish masalalari.....	58
Mannopova M.S. Agrar sohaning barqaror rivojlanishida meva-sabzavotchilik klasterlari: tuzilma, yo‘nalishlar va asosiy tamoyillar.....	63
Nematova Sh.E. Raqamli transformatsiya sharoitida xizmatlar sifat menejmenti va kichik biznes subyektlarining iqtisodiy barqarorligi.....	68
Rasulov U.A. Raqamli iqtisodiyot — yangi O‘zbekiston iqtisodiy islohotlarining tayanch omili.....	72
Raximov D.Sh. Sanoat ishlab chiqarishini diversifikatsiya qilish jarayonlari va qayta ishlash tarmog‘ining raqobatbardoshlikka ta‘siri.....	77
Teshabayeva O.N. Turkiya tajribasi asosida turizm infratuzilmasini rivojlantirish yo‘nalishlari.....	81
Jumakulov Z.I., Tursunaliyeva K. O‘zbekiston Respublikasi bank tizimi: holati, rivojlanish tendentsiyalari va islohotlar samarasi.....	85
Jaksimova Z.R. Ko‘lam samarasi turlari, ularning tavsifi va ko‘lam samarasi asosida samaradorlikni oshirishning nazariy modellari.....	88
Yunusov A.R. "Green economy" - the problem of teaching at universities in Central Asia using the experience of european union universities.....	92
Юнусов Ш. Роль цифровизации и искусственного интеллекта в углублении региональных экономических отношений в Центральной Азии.....	95
Xalmatjanova G.D. Klasterlarni boshqarishning samaradorligini oshirish va resurslardan optimal foydalanish.....	104
Xomidov Q.Q. O‘zbekistonda turistik majmualar faoliyatini boshqarishning nazariy jihatlari.....	109
Jo‘rayev H.Q. Oziq-ovqat sanoati korxonalarining strategik salohiyatini baholashning jarayon va tizimli yondashuvlari	114
Xakimov D.R. Oliy ta‘lim sohasida bozor munosabatlari rivojlanishining asosiy omillari.....	117
To‘xtasinova D. Xalqaro hamkorlikning eksport-import oqimlarini tartibga solishdagi roli.....	123
Xolmatov B.A. Qishloq xo‘jaligi ishlab chiqarishida tejamkorlik darajasini statistik baholash.....	127
Jumakulov Z.I., Baxromov B. O‘zbekiston davlat byudjetini shakllantirishda soliqlarning roli.....	131
To‘ychiyeva B.V. Oziq-ovqat sanoati korxonalarining barqarorligini ta‘minlashda strategik boshqaruvning ilmiy-nazariy asoslari.....	133
Abdisamatov Sh.A. Makroiqtisodiy ko‘rsatkichlar va iqtisodiy o‘shish barqarorligining asoslari hamda zamonaviy muammolari.....	141
Asraqulov A.S. Turistik xizmatlar bozorining rivojlanish xususiyatlari va turistik xizmat turlari diversifikatsiyalashuviga yondashuvlar.....	145
Rakhimova K.N., Mrs. Oubih Warda Institutional and innovative mechanisms for the development of digital tourism in Uzbekistan.....	151
Muxtorov A.A., Mirzayev A.T. Turizm sohasiga investitsiyalarni jalb etish jarayonlarini boshqarishning omilli tahlili.....	154
Usibjonova G.U., Mannopova M.S. Milliy iqtisodiyotda tadbirkorlik faoliyati va uning barqarorligini ta‘minlashning ilmiy asoslari.....	161

Oltiboyeva M.A., Teshabayeva O.N. O‘zbekiston turizm logistikasini rivojlantirishda raqamli innovatsiyalarning roli.....	166
Ximmatova G.K., To‘xtasinova D. Xizmatlar bozorida korxonalarining raqobat ustunligini barqarorlashtirish.....	170
Oltiyeva M.A., Mirzayev A.T. Hududlar resurs salohiyatini baholash orqali potensial turistik resurslarni turistik faoliyatga kiritish imkoniyatlarini modellashtirish.....	174
Xasanova R., Teshabayeva O.N. Qishloq xo‘jaligi tarmoqlarida diversifikatsiyaning hududiy jihatlari.....	180
Zufarova G.A. Ta‘lim bitiruvchilarining ko‘nikmalari va mehnat bozori ehtiyojlari o‘rtasidagi nomuvofiqlik muammosi.....	184
Ergashev J.S. "Yashil marketing" konsepsiyasi asosida energiya tejamkor qurilish materiallari bozorini rivojlantirish	187
O‘rinov A.A. Tikuv-trikotaj mahsulotlariga talabni shakllantirish va sotishni rag‘batlantirish tizimining o‘ziga xos xususiyatlari.....	192
Uzganbayeva D.T., Mo‘ydinov A. Sut va sut mahsulotlarini qayta ishlash korxonalarida innovatsion salohiyatini iqtisodiy-matematik va faoliyatni boshqaruv mexanizmlari takomillashtirish.....	197
Саиджоновна З.Б. Ўзбекистонда саноат корхоналарига инвестиция жалб қилишнинг иқтисодий самарадорлиги.....	201
Qodirov Z.E. Fermer xo‘jaliklari faoliyatini rivojlantirishning imitatsion modellar tizimi.....	205
Ahmadaliyeva R.A., O‘rinov A.A. Qishloq xo‘jaligini modernizatsiya qilishning iqtisodiy ahamiyati.....	210
Хайдаров Х. Сугурта муносабатларида сугурта тариф ставкаларини ахамияти ва муаммолари.....	214
Махамადийев М.М. Iqtisodiy tarmoqlarda innovatsion g‘oyalar bankidan foydalanishning tahliliy asoslari..	217
Madaminov G‘.M. Harbiy xizmatchilarni moddiy rag‘batlantirishda qo‘shimcha to‘lovlar tizimining iqtisodiy va institutsional asoslari.....	222
Nazirboyev D.D. Moliyaviy siyosat va ijtimoiy barqarorlik omillari.....	227
Хасанова С.И. Ишлаб чиқариш корхоналари бошқаруви назарий асослари.....	232
Teshaboyev B.A. Econometric analysis of internal and external factors affecting the management efficiency of tourism enterprises.....	237
Mustafoyeva Z.A. Fintech texnologiyalarining moliya tizimi rivojlanishidagi o‘rni va istiqbollari.....	242
Xolmirzayev U.A., Muradova N.R. Rivojlanish strategiyalarida raqobat va hamkorlik o‘rtasidagi muvozanat: nazariy yondashuv va amaliy tahlil.....	245
Sadullayev R.P. Ekologik vaziyatni barqarorlashtirishda soliq mexanizmidan samarali foydalanish metodologiyasi: xorij tajribasi.....	249
Мурадов Б.Х., Аширов Д.Ф., Бахтиёрв Т.Д., Собиров Х.С. Қудратов М.Н. Основные факторы инновационных процессов АЭС, устойчивых источников энергии и перехода к «Зелёной» экономике.....	258
Tursunov O.B. Transport-logistika tizimini rivojlantirish orqali iqtisodiy o‘shishni ta‘minlash.....	269
Sayitbayev Sh.D. Yangi O‘zbekistonda moliyaviy barqarorlik va iqtisodiy o‘shish.....	274
Ibodulloyeva Z.S. Aligning energy systems engineering education with Uzbekistan’s renewable energy transition: rethinking curriculum reform through a policy–education lens.....	278
Salimova Z.S. Investitsiyalar va aholi daromadlari o‘rtasidagi mutanosiblikni ta‘minlashning konseptual asoslari.....	282
G‘aybullayeva Z.R., Oxunjonova K.K. Respublika tijorat banklari operatsiyalari va ularni rivojlantirish masalalari.....	286
Абдуллоев А.Ж. Ўзбекистонда маҳсулот сифатини бошқариш амалиётини давлат томонидан тартибга солиш йўналишлари.....	289
Rahimova M.I. O‘zbekistonda ayollar rahbarligidagi korxonalarining eksport faoliyati va hududiy rivojlanish tendensiyalari.....	294
Rahmatullayeva D.O. Bandlik tuzilmasining o‘zgarishi va iqtisodiy samaradorlikka ta‘siri.....	299
Valikulov Sh.Z. “O‘zbekneftgaz” AJ da investitsion faoliyatning iqtisodiy samaradorligini oshirish omillari va ularni tizimli tahlil qilish.....	305
Турабекова Г.И. Яшил иқтисодиёт ва инсониятнинг барқарор келажаги учун йўл.....	312
Tajirboyev S.O. Xalqaro investitsiyalar va kapital oqimlari.....	316
Madaminov A.M. Sanoat korxonalari faoliyatida zamonaviy boshqaruv mexanizmlaridan foydalanish istiqbollari (oziq-ovqat sanoati misolida).....	319

9. To‘xtayev, F. (2021). “Raqamli iqtisodiyot va zamonaviy biznes modeli”. Innovatsion rivojlanish jurnali, 2(3), 33–42-betlar.
10. Nematova Sh.E. Quality management in the education alprocess: challenges and future strategies Том 5, № 01 (2026): Международный журнал политических наук и экономики 5 (01), 405-408. <https://doi.org/10.55640/405-408> str
11. Нематова Ш Совершенствование механизмов управления качеством услуг в условиях цифровой трансформации. Proceeding XXI international conference «industrial technologies and engineering» ICITE – 2025. M. Auezov South Kazakhstan Research University Shymkent, Kazakhstan November 13-14, 2025
12. Nematova Sh.E. Xizmatlar sifatini oshirishda innovatsion boshqaruv yondashuvlari. “Yangi O‘zbekiston iqtisodiyoti” jurnali 10-son 2025 yil

UDK:338.2

**RAQAMLI IQTISODIYOT — YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIY ISLOHOTLARINING
TAYANCH OMILI**

**ЦИФРОВАЯ ЭКОНОМИКА — КЛЮЧЕВОЙ ФАКТОР ЭКОНОМИЧЕСКИХ
РЕФОРМ НОВОГО УЗБЕКИСТАНА**

**DIGITAL ECONOMY — A KEY FACTOR OF THE NEW UZBEKISTAN ECONOMIC
REFORMS**

Rasulov Umidjon Akmaljon o‘g‘li

Farg‘ona Davlat Universiteti Iqtisodiyot yo‘nalishi 3-kurs talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqola Yangi O‘zbekistonning iqtisodiy islohotlarida raqamli iqtisodiyotning tayanch omili sifatidagi muhim rolini atroflicha tahlil qiladi. Global miqyosda raqamli iqtisodiyotning paydo bo‘lishi va rivojlanish tendensiyalari ko‘rib chiqiladi, so‘ngra O‘zbekistonda bu sohaning joriy holati, tarkibiy qismlari va uning mamlakat yalpi ichki mahsulotidagi ulushi baholanadi. Maqolada Yangi O‘zbekiston Taraqqiyot Strategiyasida belgilangan iqtisodiy islohotlar yo‘nalishlari raqamli asosda qanday amalga oshirilayotgani, "Raqamli O‘zbekiston – 2030" dasturining ahamiyati, shuningdek, raqamli transformatsiya jarayonidagi asosiy muammolar va ularni hal etish yo‘llari ilmiy asosda yoritilgan. Tadqiqot natijalari raqamli iqtisodiyotning mahsuldorlikni oshirish, xizmatlar sifatini yaxshilash, yangi ish o‘rinlari yaratish va jahon bozorlariga integratsiyani chuqurlashtirish borasidagi transformativ ta‘sirini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: Raqamli iqtisodiyot, Yangi O‘zbekiston, iqtisodiy islohotlar, raqamli transformatsiya, IT parklar, elektron hukumat, innovatsiya

Данная статья всесторонне анализирует важнейшую роль цифровой экономики как ключевого фактора экономических реформ Нового Узбекистана. Рассматриваются глобальные тенденции возникновения и развития цифровой экономики, после чего оценивается текущее состояние этой сферы в Узбекистане, ее составляющие и доля в валовом внутреннем продукте страны. В статье научно освещается, как направления экономических реформ, определенные в Стратегии развития Нового Узбекистана, реализуются на цифровой основе, значимость программы "Цифровой Узбекистан – 2030", а также основные проблемы в процессе цифровой трансформации и пути их решения. Результаты исследования демонстрируют преобразующее влияние цифровой экономики на повышение производительности, улучшение качества услуг, создание новых рабочих мест и углубление интеграции в мировые рынки.

Ключевые слова: Цифровая экономика, Новый Узбекистан, экономические реформы, цифровая трансформация, IT-парки, электронное правительство, инновации

This article thoroughly analyzes the crucial role of the digital economy as a key factor in New Uzbekistan's economic reforms. It examines global trends in the emergence and development of the digital economy, then assesses its current state, components, and share in the country's GDP in Uzbekistan. The article scientifically illuminates how the economic reform directions outlined in the New Uzbekistan Development Strategy are being implemented on a digital basis, the significance of the "Digital Uzbekistan – 2030" program, as well as the main challenges in the digital transformation process and ways to solve them. The research results demonstrate the transformative impact of the digital economy in increasing productivity, improving service quality, creating new jobs, and deepening integration into world markets.

Keywords: Digital economy, New Uzbekistan, economic reforms, digital transformation, IT parks, e-government, innovation

XXI asr global iqtisodiyotida raqamli texnologiyalar inqilobiy o‘zgarishlarga sabab bo‘lmoqda, bu esa butun dunyo bo‘ylab mamlakatlarni o‘z iqtisodiy strategiyalarini qayta ko‘rib chiqishga undamoqda. Raqamli iqtisodiyot, Don Tapskott tomonidan 1995 yilda ilk bor kiritilgan tushuncha bo‘lib, axborot oqimlari, sun‘iy intellekt, bulutli texnologiyalar va elektron to‘lov tizimlariga tayanadigan iqtisodiy faoliyat tizimini anglatadi [1], [3]. Uning asosiy tarkibiy qismlari elektron tijorat, elektron to‘lov tizimlari, blokcheyn, sun‘iy intellekt, raqamli marketing va bulutli texnologiyalarni o‘z ichiga oladi [1]. Yangi O‘zbekiston konsepsiyasi doirasida amalga oshirilayotgan keng ko‘lamli iqtisodiy islohotlar strategik jihatdan raqamli iqtisodiyotning salohiyatidan to‘liq foydalanishga qaratilgan bo‘lib, bu uni mamlakat taraqqiyotining tayanch omiliga aylantirmoqda. Ushbu maqola Yangi O‘zbekistonning iqtisodiy islohotlarida raqamli iqtisodiyotning fundamental rolini, uning hozirgi holatini, erishilgan natijalarni, duch kelinayotgan muammolarni va kelgusi istiqbollarni ilmiy nuqtai nazardan tahlil qilishni maqsad qilgan. Raqamli transformatsiya jarayonlari milliy iqtisodiyotning turli tarmoqlarini modernizatsiya qilish, unumdorlikni oshirish va jahon iqtisodiy tizimiga integratsiyani kuchaytirish uchun asos yaratadi.

Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi va uning global iqtisodiyotga ta’siri ko‘plab xalqaro tadqiqotchilar tomonidan o‘rganilmoqda. Don Tapskottning 1995 yildagi kashfiyoti raqamli iqtisodiyotga oid ilmiy munozaralarning boshlanishiga turtki bo‘ldi. Internet tijorati, mobil to‘lovlar va kriptovalyutalar XXI asr boshlaridan boshlab uning asosi sifatida mustahkamlandi [1]. Jahon banki ekspertlarining xulosalariga ko‘ra, tezkor internet foydalanuvchilari sonining 10% ga ortishi milliy YaIMni yillik 0,4-1,4% ga oshirishi mumkin [3]. Bu esa raqamli infratuzilmaning iqtisodiy o‘rishga bevosita ta’sirini yaqqol ko‘rsatadi.

O‘zbekiston sharoitida raqamli iqtisodiyotga oid tadqiqotlar so‘nggi yillarda faollashdi. Xususan, "Raqamli Iqtisodiyot — Kurs Ishi" kabi ilmiy ishlar, garchi mazmuni to‘liq tahlil qilinmagan bo‘lsa-da [2], bu sohaning mahalliy akademik doiralarda tobora dolzarb bo‘lib borayotganini ko‘rsatadi. O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyotga e’tibor 2019 yildan kuchayib, "Raqamli O‘zbekiston – 2030" strategiyasi ishga tushirildi [1]. Ushbu strategiya raqamli texnologiyalarni barcha sohalarga integratsiya qilish, davlat xizmatlarini raqamlashtirish, IT mutaxassislarini tayyorlash va innovatsion startap ekotizimini rivojlantirishni maqsad qilgan [1].

Biroq, O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyotning YaIMdagi ulushi hozircha past bo‘lib, 2% dan kamroqni tashkil etadi, bu AQSh (10,9%), Xitoy (10%) va Hindiston (5,5%) kabi davlatlar ko‘rsatkichlaridan sezilarli darajada orqada [3]. Shunga qaramay, 2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekiston Taraqqiyot Strategiyasi raqamli iqtisodiyotni birlamchi "drayver" sohaga aylantirishni ko‘zda tutib, uning hajmini kamida 2,5 barobar oshirishni maqsad qilgan [3]. Bu esa raqamli iqtisodiyotning mamlakat iqtisodiy rivojlanishidagi o‘rni va salohiyatiga bo‘lgan strategik yondashuvni aks ettiradi. Mavzuga oid adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, raqamli iqtisodiyotning nazariy asoslari va global amaliyoti yaxshi o‘rganilgan bo‘lsada, O‘zbekiston sharoitida uning to‘liq

salohiyatini ochish, mavjud muammolarni tizimli tahlil qilish va ularni hal etish bo‘yicha ilmiy yondashuvlar hali ham chuqurlashishga muhtoj.

Ushbu tadqiqot metodologiyasi sifat tahliliga asoslangan bo‘lib, Yangi O‘zbekistonning iqtisodiy islohotlarida raqamli iqtisodiyotning o‘rni va ahamiyatini kompleks baholashga qaratilgan. Tadqiqotda mavjud bo‘lgan normativ-huquqiy hujjatlar, Prezident farmonlari va qarorlari, davlat strategiyalari (xususan, "Raqamli O‘zbekiston – 2030" dasturi va Yangi O‘zbekiston Taraqqiyot Strategiyasi), shuningdek, mahalliy va xalqaro ilmiy adabiyotlar va statistik ma‘lumotlar tahlil qilingan.

Konseptual asoslarni o‘rganish: Raqamli iqtisodiyotning nazariy asoslari, uning tarkibiy qismlari va global miqyosdagi tendensiyalari tahlil qilindi.

O‘zbekiston kontekstini o‘rganish: Mamlakatning raqamli transformatsiyaga bo‘lgan strategik yondashuvi, hukumatning bu boradagi siyosati va qabul qilingan dasturlarining mazmuni o‘rganildi.

Muammolar va istiqbollarni aniqlash: Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish jarayonida yuzaga kelayotgan asosiy to‘siqlar (infratuzilma, kadrlar, xavfsizlik) va ularni hal etish yo‘llari o‘rganildi.

Natijalarni sintez qilish: Topilgan ma‘lumotlar Yangi O‘zbekistonning iqtisodiy islohotlari kontekstida sintez qilinib, raqamli iqtisodiyotning tayanch omili sifatidagi o‘rni va uning mamlakat kelajagi uchun ahamiyati baholandi.

Tadqiqotda tizimli yondashuv qo‘llanilgan bo‘lib, raqamli iqtisodiyotning iqtisodiyotning turli tarmoqlari va ijtimoiy sohalarga o‘zaro ta‘sirini baholashga imkon berdi. Qiyosiy tahlil usuli orqali O‘zbekistonning raqamli rivojlanish ko‘rsatkichlari global va mintaqaviy ko‘rsatkichlar bilan solishtirilib, mavjud bo‘shliqlar va rivojlanish imkoniyatlari aniqlandi. Ushbu metodologiya raqamli iqtisodiyotning Yangi O‘zbekiston iqtisodiy islohotlarining tayanch omili sifatidagi rolini chuqur va har tomonlama tahlil qilish imkonini beradi.

Yangi O‘zbekiston strategiyasi iqtisodiyotni modernizatsiya qilish, diversifikatsiyalash va raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan fundamental o‘zgarishlarni nazarda tutadi. Bu islohotlar keng ko‘lamli bo‘lib, sanoatni rivojlantirish, qishloq xo‘jaligini isloh qilish, tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash, investitsion muhitni yaxshilash, shuningdek, ta‘lim va sog‘liqni saqlash tizimlarini takomillashtirish kabi yo‘nalishlarni o‘z ichiga oladi. Mazkur islohotlarning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi bevosita raqamli texnologiyalarni keng joriy etishga bog‘liqdir. Raqamli iqtisodiyot nafaqat alohida bir soha, balki barcha islohotlar uchun "drayver" vazifasini bajaruvchi, ya‘ni ularni harakatga keltiruvchi va tezlashtiruvchi kuch sifatida qaraladi [3].

Masalan, elektron hukumat xizmatlarining kengayishi byurokratiyani qisqartirish, davlat xizmatlarini aholiga tez va shaffof yetkazish orqali boshqaruv samaradorligini oshiradi [1], [4]. Bank va sog‘liqni saqlash sohasida raqamli transformatsiya jarayonlari xizmat ko‘rsatish sifatini yaxshilash, sarf-xarajatlarni kamaytirish va aholi uchun qulaylik yaratishga xizmat qiladi [4]. Qishloq xo‘jaligida raqamlashtirish esa hosildorlikni oshirish, resurslardan oqilona foydalanish va mahsulot sifatini yaxshilashga yordam beradi, bunda 600 million dollardan ortiq mablag‘ ajratilishi rejalashtirilgan [4]. Ushbu jarayonlar, pirovardida, Yangi O‘zbekistonning barqaror iqtisodiy o‘shishini ta‘minlashga qaratilgan asosiy yo‘nalishlardir.

O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi so‘nggi yillarda sezilarli sur‘atlarda o‘shishga qaramay, uning mamlakat YaIMdagi ulushi hali ham past bo‘lib, 2% dan kamroqni tashkil etadi [3]. Bu esa mavjud ulkan salohiyatdan to‘liq foydalanilmayotganligini ko‘rsatadi. Raqamli iqtisodiyotning tarkibiy qismlari mamlakatda faol rivojlanmoqda. Elektron tijorat tizimlari, elektron to‘lov xizmatlari ("Payme", "Click" kabi) aholining kundalik hayotiga tobora ko‘proq integratsiyalashmoqda [1]. Shuningdek, sun‘iy intellekt, blokcheyn texnologiyalari va bulutli xizmatlar kabi ilg‘or texnologiyalarni joriy etish bo‘yicha ham muhim qadamlar tashlanmoqda.

Raqamli infratuzilmani rivojlantirishga alohida e‘tibor qaratilmoqda. Tez va arzon internetni aholi punktlariga yetkazish, telekommunikatsiya tarmoqlarini kengaytirish va mobil aloqani modernizatsiya qilish ustuvor vazifalardan hisoblanadi [4]. Toshkent, Buxoro va Qo‘qonda uchta yangi ma‘lumotlar markazini ishga tushirish rejalari bu boradagi yirik loyihalar sirasiga kiradi [4]. Joriy yilda barcha maktablarni yuqori tezlikdagi internetga ulash va viloyatlarda elektron poliklinika va telemeditsina tizimlarini joriy etish ham muhim tarkibiy qismlardir [4]. Ushbu sa‘y-harakatlar

raqamli iqtisodiyotning mustahkam asosini yaratishga qaratilgan bo‘lib, uning keyingi o‘sishi uchun zarur shart-sharoitlarni ta‘minlaydi.

Raqamli iqtisodiyot Yangi O‘zbekistonda iqtisodiy islohotlarning tayanch omili sifatida nafaqat o‘zining ichki rivojlanishi bilan, balki iqtisodiyotning barcha tarmoqlariga ko‘rsatayotgan tarmoqlararo ta‘siri bilan ham ajralib turadi. Uning joriy etilishi ishlab chiqarish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi, xarajatlarni kamaytiradi, xizmat ko‘rsatishni tezlashtiradi va qulayroq qiladi [1]. Eng muhimi, raqamli texnologiyalar yangi ish o‘rinlari yaratishga va mamlakatning global bozorlarga chiqishini kengaytirishga xizmat qiladi [1].

Erishilgan natijalar qatoriga IT parklarning tashkil etilishi kiradi, ular rezidentlar uchun soliq imtiyozlari taklif qilib, IT sanoatini va raqamli tadbirkorlikni faol ravishda rivojlantirmoqda [4]. Bu esa mamlakatda yuqori malakali IT mutaxassislarining shakllanishiga va innovatsion ekotizimning yaratilishiga yordam beradi. Raqamli texnologiyalarning qishloq xo‘jaligiga tatbiq etilishi, masalan, aqlli qishloq xo‘jaligi tizimlari orqali ekin maydonlarini boshqarish va monitoring qilish, suv resurslaridan samarali foydalanish imkoniyatlarini yaratadi. Elektron poliklinika va telemeditsina tizimlarining joriy etilishi sog‘liqni saqlash sohasida davolanish sifatini oshirish bilan birga, tibbiy xizmatlarning uzoq hududlardagi aholi uchun ham qulayligini ta‘minlaydi [4]. Bu kabi misollar raqamli iqtisodiyotning Yangi O‘zbekiston iqtisodiy o‘sishi va ijtimoiy farovonligi uchun qanday muhim katalizator ekanligini yaqqol ko‘rsatadi. Raqamli xizmatlarning YaIMdagi ulushini ikki barobar oshirish kabi strategik maqsadlar qo‘yilgan bo‘lib [4], bu esa raqamli iqtisodiyotning kelajakda ham iqtisodiy islohotlarning markaziy o‘rinni egallashini anglatadi.

Yangi O‘zbekistonning raqamli transformatsiya yo‘lidagi davlat siyosati "Raqamli O‘zbekiston – 2030" strategiyasida o‘z ifodasini topgan. Prezident Shavkat Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan ushbu strategiya 280 dan ortiq loyihani o‘z ichiga olgan keng qamrovli dasturdir [4]. Uning asosiy maqsadlari raqamli texnologiyalarni barcha sektorlarga integratsiya qilish, davlat xizmatlarini to‘liq raqamlashtirish, IT mutaxassislarini tayyorlash va innovatsion startap ekotizimini rivojlantirishdan iborat [1].

Strategiyaning muhim yo‘nalishlaridan biri raqamli infratuzilmani rivojlantirishga qaratilgan bo‘lib, unga keyingi ikki yil ichida 2,5 milliard dollar miqdorida investitsiya jalb qilish ko‘zda tutilgan [4]. Bu mablag‘lar tezkor va arzon internetni barcha aholi punktlariga yetkazish, telekommunikatsiya tarmoqlarini modernizatsiya qilish, shuningdek, Toshkent, Buxoro va Qo‘qonda yangi ma‘lumotlar markazlarini ishga tushirishga yo‘naltiriladi [4]. Elektron hukumat xizmatlarini kengaytirish, bank va sog‘liqni saqlash kabi muhim sohalarda raqamli transformatsiyani ilgari surish ham dasturning ustuvor vazifalaridandir [4]. Shuningdek, IT mutaxassislarini tayyorlash va IT sanoati hamda raqamli tadbirkorlikni rivojlantirishga alohida e‘tibor berilmoqda. "Raqamli O‘zbekiston – 2030" dasturi nafaqat texnologik yangilanishni, balki butun jamiyatning raqamli ko‘nikmalarini oshirish va iqtisodiyotning barcha jabhalarida raqamli madaniyatni shakllantirishga qaratilgan fundamental ahamiyatga ega.

O‘zbekistonda raqamli transformatsiya jarayonlari jadal kechayotgan bo‘lsa-da, bu yo‘lda qator muammolar va xavf-xatarlar mavjud. Ularni to‘g‘ri baholash va samarali hal etish mamlakatning raqamli kelajagi uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega. Asosiy muammolar qatoriga raqamli infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi, ayniqsa, qishloq joylarda internetga kirish imkoniyatining cheklanganligi kiradi [1]. Bu shahar va qishloq o‘rtasidagi "raqamli tafovut"ni keltirib chiqaradi, bu esa aholining ijtimoiy-iqtisodiy imkoniyatlariga salbiy ta‘sir ko‘rsatishi mumkin.

Ikkinchi muhim muammo – axborot xavfsizligi risklari. Raqamli ma‘lumotlarning hajmi va ahamiyati oshgani sari, kiberxavfsizlik tahdidlari ham kuchayib boradi. Ma‘lumotlar xavfsizligini ta‘minlash, kiberhujumlardan himoyalanih va shaxsiy ma‘lumotlarning maxfiyligini saqlash ustuvor vazifadir [1]. Uchinchidan, malakali kadrlar yetishmovchiligi raqamli iqtisodiyotning rivojlanishiga to‘siq bo‘lmoqda [1]. IT mutaxassislari, dasturchilar, ma‘lumotlar tahlilchilari va kiberxavfsizlik bo‘yicha ekspertlarga bo‘lgan talab yuqori, ammo taklif cheklangan.

Bu muammolarni hal etish yo‘llari kompleks yondashuvni talab qiladi. Raqamli infratuzilmaga sarmoyalarni oshirish, ayniqsa, chekka hududlarda, "raqamli tafovut"ni qisqartirish uchun muhimdir [4]. Kiberxavfsizlik tizimlarini mustahkamlash, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish va aholining

kibergigiyena bo‘yicha bilimlarini oshirish axborot xavfsizligini ta‘minlashda asosiy rol o‘ynaydi. Kadrlar muammosini hal etish uchun ta‘lim tizimini raqamli iqtisodiyot talablariga moslashtirish, IT yo‘nalishidagi oliy va o‘rta maxsus ta‘lim muassasalarining salohiyatini oshirish, xalqaro hamkorlikni kengaytirish va IT parklari orqali yosh mutaxassislarni qo‘llab-quvvatlash muhim ahamiyatga ega [1], [4]. Doimiy innovatsiya, qonunchilikni takomillashtirish va raqamli savodxonlikni oshirishga qaratilgan davlat dasturlari raqamli transformatsiyaning barqarorligini ta‘minlash uchun zarurdir.

Raqamli iqtisodiyot Yangi O‘zbekistonning iqtisodiy islohotlarida shubhasiz tayanch omilga aylandi. U iqtisodiyotning barcha jabhalarida transformativ o‘zgarishlarni keltirib chiqarish, mahsuldorlikni oshirish, xizmat ko‘rsatish sifatini yaxshilash, yangi ish o‘rinlari yaratish va mamlakatni jahon iqtisodiy makoniga integratsiya qilish salohiyatiga ega ekanligini namoyish etmoqda. "Raqamli O‘zbekiston – 2030" strategiyasi va unga qaratilgan keng ko‘lamli davlat investitsiyalari ushbu jarayonning asosiy harakatlantiruvchi kuchi hisoblanadi.

Mamlakatning raqamli iqtisodiyotni YaIMning 2,5 barobar o‘shirishini ta‘minlovchi "drayver" sohaga aylantirish bo‘yicha strategik maqsadi, infratuzilmani modernizatsiya qilish, davlat xizmatlarini raqamlashtirish, IT kadrlarini tayyorlash va innovatsion ekotizimni rivojlantirishga qaratilgan sa‘y-harakatlarining davomiyligi bu jarayonning muvaffaqiyatiga katta umid bog‘lashga imkon beradi. Biroq, raqamli infratuzilmaning yetishmovchiligi, axborot xavfsizligi tahdidlari va malakali kadrlar yetishmovchiligi kabi muammolarni tizimli ravishda hal etish dolzarb bo‘lib qoladi.

Kelajakda raqamli iqtisodiyot Yangi O‘zbekistonning barqaror va inklyuziv rivojlanishini ta‘minlovchi, aholi turmush darajasini oshiruvchi va mamlakatning xalqaro maydondagi raqobatbardoshligini mustahkamlovchi fundamental katalizator vazifasini bajarishi kutilmoqda. Bu boradagi strategik yondashuv va davlatning qat‘iy siyosati Yangi O‘zbekistonning raqamli kelajagini qurishda muhim rol o‘ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Tapscott, Don. Raqamli Iqtisodiyot: Tarmoqli Aql Davrida Va‘da va Xavf. New York: McGraw-Hill, 1995.
2. Evans, David S., and Albert Schmalensee, muharrirlar. Raqamli Iqtisodiyot: Axborot Texnologiyalari Hayotimizni Qanday O‘zgartirdi. Cambridge, MA: MIT Press, 2007.
3. Goldfarb, Avi, and Catherine E. Tucker. "Raqamli iqtisodiyot." Iqtisodiy Adabiyot Jurnali, vol. 57, no. 1, 2019, pp. 3-40.
4. Myovella, Gaudens, Mustafa Karacuka, and Akwasi Basarir. "Raqamli transformatsiya va uning rivojlanayotgan mamlakatlarda iqtisodiy o‘shirishga ta‘siri." Afrika Taraqqiyot Sharhi, vol. 32, no. S1, 2020, pp. S1-S12.
5. Cowhey, Peter F., and Jonathan D. Aronson. Raqamli dunyoni boshqarish: Ma‘lumotlarga asoslangan dunyoda biznes va siyosatning yangi qoidalari. Oxford: Oxford University Press, 2021.